

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.20.472/2020/5.

A tanács tagjai: . Harter Mária a tanács elnöke
 . Mocsár Attila Zsolt előadó bíró
 . Varga Edit bíró

A felperesek: I.rendű felperes neve
 (I. rendű felperes címe)
 II.rendű felperes neve
 (II. rendű felperes címe)

A felperesek képviselője:
 Ügyvédi Iroda
 (ügyvédi iroda címe;
 ügyintéző: dr. Csuka Zoltán ügyvéd)

Az alperes: alperes neve
 (alperes címe)

Az alperes képviselője:
 Ügyvédi Iroda
 (ügyvédi iroda címe;
 ügyintéző: Dr. Fórizs Zsolt ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:
 a felperesek

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
 Törvényszék
 3.Pf.20.353/2019/6.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
 Járásbíróság
 4.P.20.587/2018/15.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes a 2004. szeptember 9-én megkötött szerződés alapján 10.000.000 forint finanszírozási igény teljesítésére 20 évre 68.468 CHF összegű kölcsönt adott a felpereseknek. A peres felek 2006. december 12-én aláírt szerződése szerint a felperesek finanszírozási igénye 5.500.000 forint volt, a kölcsön összege 38.170 CHF, a futamidő 20 év. A peres felek 2007. november 13-án újabb szerződést kötöttek, a finanszírozási igény összegét 5.000.000 forintban, a kölcsön összegét 36.096 CHF-ben, a részletek számát 252-ben határozták meg. A felek 2008. július 11-én ismét szerződést kötöttek, a felperesek finanszírozási igénye 1.800.000 forint volt, a kölcsön összege 14.066 CHF, a futamidő 240 hónap.
- [2] A felperesek mind a négy szerződés megkötésének napján kockázatteltáró nyilatkozatot írtak alá, melyek szerint a kockázatteltáró nyilatkozatokban foglaltakat elolvasták, tartalmukat megértették, jóváhagyólag aláírták és egy példányukat átvették. Kijelentették: tudomásuk van arról, hogy a CHF alapú szerződéses konstrukció során felmerül a HUF/CHF árfolyammozgásokból adódóan a veszteség kockázata, tisztában vannak azzal, hogy a konstrukció ki van téve a deviza árfolyamok piaci mozgásának. A futamidő alatt a HUF/CHF árfolyam kedvezőtlen (azaz a folyósítások napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül) változása esetén a CHF-ben megállapított törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet és ezzel az árfolyamváltozásoknak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállalnak. A CHF-ben fennálló kölcsöntartozás forintban számított összegének és a kölcsön biztosítékául szolgáló ingatlan forintban megállapított fedezeti értékének aránya a HUF/CHF kedvezőtlen változása esetében megváltozhat a hitel/fedezet aránya. Ebben az esetben az alperes további biztosítékot követelhet. A felperesek elfogadták azt, hogy a kockázatteltáró nyilatkozat figyelemfelkeltő és a szerződéses konstrukció jellegéből adódóan nem tartalmazhatja az ügyletkötés során jelentkező valamennyi kockázatot és veszélyforrást. A felperesek úgy nyilatkoztak, hogy megértették az alperes felvilágosítását, mely szerint a kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázatuk keletkezhethet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik és a kölcsön fedezete nem devizaforrás. Ezen információ ismeretében is igénybe kívánták venni a kölcsönt és igényelték a deviza nyilvántartást.
- [3] A felperesek az alperes által biztosított fizetési könnyítés ellenére sem teljesítették szerződésszerű visszafizetési kötelezettségüket, ezért az alperes a kölcsönszerződéseket felmondta és közokirat záradékolásával - a 2008-as szerződést nem érintve - végrehajtást kezdeményezett a felperesek ellen.

A felperesek keresete, az alperes védekezése

- [4] A felperesek a Pp. 369.§ a) pontjára alapított keresetükben az ellenük indult végrehajtások megszüntetését kérték - továbbiak mellett - arra hivatkozással, hogy tisztességtelen az árfolyamkockázat - egyoldalú - rájuk telepítése. A tisztességtelenséget a 2008-as szerződés esetében is állították. A végrehajtások megszüntetésére irányuló keresetüket tartalmazó keresetlevelet 2013. október 7-én terjesztették elő.
- [5] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság a per tárgyalását felfüggesztette figyelemmel arra, hogy a felperesek az alperes ellen szerződés semmisségének megállapítása iránt pert kezdeményeztek a Zalaegerszegi Törvényszék előtt. A Zalaegerszegi Törvényszék a pert jogerős végzésével megszüntette, mivel a felperesek nem tettek eleget a DH 2 törvény 37.§-ának (1) és (2) bekezdése szerinti hiánypótlásnak.
- [7] A per megszüntetését követően az elsőfokú bíróság folytatta a per tárgyalását és ítéletével elutasította a keresetet. A felperesek fellebbezését elbíráló másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. Az ítéletek indokolása szerint a 2008-as szerződés alapján nem indult végrehajtás a felperesek ellen, akik a további szerződéseken alapuló végrehajtások megszüntetése mellett a 2008-as szerződés érvénytelenségének megállapítására is kiterjesztették a keresetüket. Az érvénytelenségi kereset elbírálására azonban a végrehajtási pert tárgyaló járásbíróság nem rendelkezett hatáskörrel, elbírálása törvényszéki hatáskörbe tartozott, így az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a 2008-as szerződés tisztességtelen szerződési feltételen alapuló érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmet, megállapítva azt is, hogy a DH 2 törvény 37.§-ának tárgyi hatálya a végrehajtási perekre nem terjed ki.
- [8] Az ítéletek további indokai szerint a kockázatteltérő nyilatkozatok tartalmazták, hogy a szerződéses konstrukciók ki vannak téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának, és azt is, hogy a futamidő alatt felmerül a HUF/CHF árfolyammozgásokból adódhat veszteség. A tájékoztatások megfeleltek a világosság és érthetőség követelményének, nem voltak félrevezetőek. Egyértelműen következik belőlük, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül terheli a felpereseket, az árfolyam felperesekre nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, így a felperesek értékelni tudták a feltételeknek a pénzügyi kötelezettségeikre gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is. A felperesek arra nem hivatkoztak, hogy a szerződéskötést megelőzően a kockázatteltérő nyilatkozattól eltérő olyan szóbeli tájékoztatást kaptak volna az alperestől, amely alapján alappal hihették volna, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őket csak korlátozott mértékben terheli. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást illetően nem azt kellett vizsgálni, hogy az Európai Unió Bíróságának (EUB) döntéseiben megfogalmazott követelményeket szó szerint tartalmazzák-e a döntéseket tíz évvel megelőzően megfogalmazott kockázatteltérő nyilatkozatok, hanem azt, hogy a kockázatteltérő nyilatkozatokban foglaltak tartalmuk alapján megfeleltek-e az EUB döntésekben kifejtetteknek.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése és elsődlegesen a keresetüknek helyt adó határozat meghozatala, másodlagosan az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése és a per megszüntetése, harmadlagosan az elsőfokú bíróságnak a DH 2 törvény 37.§ (1) bekezdésének megfelelő felhívás kibocsátására, negyedlegesen az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítása iránt - a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet.
- [10] Érvelésük szerint a bíróságoknak alkalmazniuk kellett volna a Pp. 370/B.§-ában foglaltakat, valamint a DH 2 törvény 37.§ (2) bekezdését. Az elsőfokú bíróság nem indokolta meg azt az álláspontját, mely szerint a DH 2 törvény 37.§-ának tárgyi hatálya a végrehajtási perekre miért nem terjed ki, hiszen az érvénytelenség megállapítására irányuló valamennyi perben kötelező a DH 2 törvény eljárásjogi rendelkezéseinek alkalmazása. Az elsőfokú bíróságnak fel kellett volna hívnia őket, hogy az érvénytelenség milyen jogkövetkezményeinek alkalmazását kérik, ez azonban nem történt meg, a másodfokú bíróság pedig ezt az eljárási szabálysértést hivatalból nem észlelte. A bíróságok tévesen értelmezték az uniós döntéseket, tévesen állapították meg, hogy a külön íven

szövegezett és aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatok alapján tudták, tudhatták a kölcsönök összes költségét, az árfolyamváltozás mértékét, hiszen az árfolyamkockázati tájékoztatást nem volt világosan és érthetően megfogalmazva. A bíróságok figyelmen kívül hagyták a C-186/16., a C-51/17. a C-227/18., a C-260/18. számú döntésekben foglaltakat. Ha megértették volna a korlátlan kockázatot, akkor a szerződéseket nem írták volna alá, s ha mégis vállalták a szerződések megkötését, akkor mégiscsak bíztak valamilyen törlesztési felső határban. A tájékoztatás hiányos volt, mert az „nem tántorította el” őket a szerződéskötéstől. Nem a teljes lakosság átlaga jelenti az átlagos fogyasztót, hanem a deviza elszámolású kölcsönt választó ügyfelek középaránya, annak a 3.000.000 ember átlagának kell vizsgálni a tudattartalmát, akik felvették a devizakölcsönt. Ilyen körülmények között egyértelmű, hogy az átlagos fogyasztó nem gondolhatott a féktelen árfolyam emelkedésre és arra sem, hogy az őt terhelő kockázat túlnő a szerződési szándékán. Nemzetközi összehasonításban a magyar fogyasztó pénzügyi felkészültsége kifejezetten alacsony, ebből adódóan elvárás, hogy a kiszolgáltatottabb magyar fogyasztónak világosabb kockázatfeltárási tájékoztatás szükséges. Amennyiben a fogyasztó jártassága alacsony szintű, akkor a tájékoztatás megértéséhez egyszerűbb, egyértelműbb magyarázat szükséges. A bíróságoknak meg kellett volna indokolniuk, hogy az alperes tájékoztatása miért volt elegendő a kockázat gazdasági következményeinek felismerésére a felelős döntés meghozatalához. A szerződési akaratuk a forint kölcsönnél alacsonyabb törlesztő részlet elérése volt, ha az alperes figyelembe vette volna az érdekeiket, akkor megfelelő összehasonlítást tett volna a forint hitelekkel és nem telepített volna korlátlan kockázatot rájuk. Az alperes tájékoztatása nem jelenti azt, hogy a kockázat korlátlanul, felső határ nélkül őket terhelje. A tájékoztatásnak ki kellett volna terjednie a forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének törlesztő részletekre gyakorolt hatására is, ahogyan az szerepel is C-51/17. számú ügyben hozott döntés 74. pontjában. Az alperes olyan ismeretekkel is rendelkezett, amelyeket elhallgatott előlük, mindez szükségszerűen vezetett a tisztességtelen tájékoztatásra. Tájékoztatást kellett volna kapniuk a forintot az euróval szemben védő intervenciós sávról, ami kihatással van a HUF/CHF árfolyamra is, fékezi az árfolyam elszabadulását, az intervenciós sáv megszűnéséről, arról, hogy a deviza alapú kölcsön hosszútávon nem lehet olcsóbb mint a forint kölcsön, a fizetőeszköz iránti kereslet befolyásolja az árfolyamot, Magyarország rossz gazdasági mutatói hosszú távon nem biztosítják a kiegyensúlyozott árfolyamszintet, a kamatot és a díjat a pénzügyi intézmény nem a rendelkezésre bocsátott összeg után számolja, hanem egy nyilvántartási összeg után, a korlátlanul megnövekedett törlesztő részlet fizetésére nem elég a fogyasztó jövedelme, a tömeges deviza konstrukció alkalmazásának árfolyamfelhajtó hatása van, az alperes deviza felvásárlása (felróható magatartása) közrejátszik a törlesztő részlet emelkedésében. Ha a szerződésben nem szerepel, hogy a törlesztő részlet változása korlátlan, akkor a felek szerződéses akarata nyilvánvalóan csak a szerződésben számszerűen vállalt törlesztő részletre terjed ki. A szerződő felek akaratával és a szerződés tartalmával ellentétes az az értelmezés, hogy ha nem szerepel a szerződésben a korlátozottság, akkor a fogyasztó felelőssége korlátlan. Amennyiben tehát a felek közötti információs egyensúlyt helyreállító tájékoztatás nem volt, akkor nem történt kockázatfeltárás. A szerződésben rögzítettek nem fejtettek ki figyelemfelhívó hatást, amely alapján ők mint fogyasztók megalapozott gazdasági döntést hozhattak volna. Ha tehát a szolgáltató nem bocsátotta rendelkezésre az információkat, akkor a fogyasztó a gazdasági következményekkel nem terhelhető. Az alperes nem a szerződéskötést megelőzően, hanem a szerződések aláírásával egy időben adott tájékoztatást, a rendelkezésükre álló idő nem volt elegendő ahhoz, hogy a kockázatot felmérjék és megismerjék. Ennek pedig az a következménye, hogy az írásbeli tájékoztatást figyelmen kívül kell hagyni. Arról sem kaptak tájékoztatást, hogy a deviza kamatlábak változása jelentősen befolyásolja a törlesztési kötelezettségük mértékét. A kapott tájékoztatás nem tért ki arra, hogy az árfolyam kedvezőtlen hatásai összeadódhatnak. A tájékoztató ugyan utal arra, hogy az árfolyamváltozás előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltségeket okozhat, ugyanakkor azt nem tartalmazza, hogy a törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértékének

jelentős mértékű növekedése korlátlan vagy korlátozott-e. Ők mint nem általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztók nem lehettek maradéktalanul tisztában az árfolyamkockázat tényleges és lehetséges következményeivel, azzal, hogy a „jelentősen emelkedhet és fokozott kockázat” gyakorlatilag korlátlan kockázatviselést jelent számukra, annak nincs felső határa.

A jelen ügyben is alapvető kérdés az, hogy a jogalkotó a vételi és az eladási árfolyamtól eltérő típusú árfolyam alkalmazását rendeli a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyamának alkalmazását anélkül, hogy számításba venné, hogy a fogyasztót e rendelkezés valóban megóvja-e a káros következményektől, ezért nem hagyható figyelmen kívül a C-932/19. számú ügyben hozható döntés, ami annak idején felülértelmezheti az árfolyamrész kérdésében korábban elfoglalt álláspontot. A C-609/19. számú ügynek is lehet az árfolyamkockázat tisztességtelenségét érintő hatása.

Mindezek szerint az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás kapcsán a bíróságok téves álláspontra helyezkedtek, hiszen az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem történt meg kellő időben és teljes körű sem volt.

- [11] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és felülvizsgálati költsége megtérítésére irányult. Hangsúlyozta: a felperesek a végrehajtás megszüntetése iránti pert 2013-ban kezdeményezték, ezzel szemben a Pp. 370/B.§-ában foglaltakat a 2017. január 1-jét követően indult perekben kell alkalmazni. A felperesek mind a négy szerződést érintően aláírták a kockázatfeltáró nyilatkozatot, a kapott tájékoztatás alapján tisztában voltak azzal, hogy olyan mértékű is lehet az árfolyamváltozás, amelynek következtében a biztosítéskul szolgáló ingatlan sem nyújt már megfelelő fedezetet a kölcsönre. Az írásbeli tájékoztatás rendelkezésre áll, ebből következően a felpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a kapott tájékoztatás nem volt megfelelő, ennek következtében az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezés nem volt világos és érthető. E körben azonban a felperesek bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő. Jogszabályi rendelkezés nem írta elő, hogy az intervenció sáv létezéséről, működési elvéről kellett volna a fogyasztót tájékoztatni a deviza alapú szerződések megkötésekor. A felperesek a kockázatfeltáró nyilatkozatokat a szerződések megkötését megelőzően elolvasták, annak sem volt akadálya, hogy a nyilatkozatokat az aláírást megelőzően magukkal vigyék, áttanulmányozzák. A felperesek négy alkalommal szerződtek, a kockázatfeltáró nyilatkozatok tartalma változatlan volt. Az eljárás felfüggesztésére irányuló kérelmük rosszhiszemű pervitel, az időhúzást szolgálja, a C-609/19. számú előzetes döntéshozatali ügy és a jelen felülvizsgálati ügy között nincs a felfüggesztést megalapozó közvetlen összefüggés.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [12] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [13] A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.
- [14] Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelemben foglalt többirányú érvelés kapcsán mutat rá az alábbiakra:
- [15] A Pp. 370/B.§ (1) bekezdése szerint, ha a felperes a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben a 369.§ a) pontjában foglaltakra, érvénytelenségre alapítva hivatkozik, ebben a perben a végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt szerződés vagy végrehajtási záradékkal ellátott

okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat esetén az annak alapjául szolgáló szerződés érvénytelensége tárgyában is keresetet kell előterjeszteni.

A Pp. idézett rendelkezését a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény és egyes törvények eljárásjogi kérdésekkel összefüggő módosításáról szóló 2016. évi CLVIII. törvény iktatta be és 2017. január 1-től hatályos. A 2016. évi CLVIII. törvény a hatályba lépését követően indult ügyekben írja elő, hogy ha a végrehajtás megszüntetési, illetve korlátozási per a Pp. 369.§ a) pontja alapján indul és abban a felperes a végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt szerződés vagy végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat esetén az annak alapjául szolgáló szerződés érvénytelenségére hivatkozik, akkor ebben a perben a végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt szerződés vagy végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat esetén az annak alapjául szolgáló szerződés érvénytelensége tárgyában is keresetet kell előterjeszteni, ezt a keresetet pedig elő kell terjeszteni valamennyi érintett ellen, aki ellen egyébként a szerződés érvénytelensége tárgyában a pert meg kellene indítani. E szabályozással a 2016. évi CLVIII. törvény egy speciális pertípust hoz létre, amelyben a bíróság nemcsak a végrehajtás megszüntetéséről vagy korlátozásáról dönt, hanem a végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt szerződés vagy végrehajtási záradékkal ellátott okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat esetén az annak alapjául szolgáló szerződés érvénytelenségéről is, illetve erre irányuló kérelem esetén az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonásáról is.

A felperesek a végrehajtások megszüntetésére irányuló keresetüket tartalmazó keresetlevelet 2013. október 7-én terjesztették elő, azaz a jelen per nem tekinthető a 2016. évi CLVIII. törvény hatályba lépését követően indult ügynek. Az adott per 2017. január 1-jén már folyamatban volt, erre az esetre írta elő a 2016. évi CLVIII. törvény, hogy a Pp. 370/B. §-a a 2017. január 1-jén folyamatban lévő perekben csak akkor alkalmazható, ha a felperes a Pp. 369.§ a) pontjára a 2016. évi CLVIII. törvény szerinti módosítások hatályba lépését követően hivatkozik [2016. évi CLVIII. törvény 5.§ (2) bekezdés].

A rendelkezésre álló iratanyagból megállapíthatóan a felperesek a Pp. 369.§ a) pontjára először nem 2017. január 1-jét követően hivatkoztak, hiszen a Pp. 369.§ a) pontjára alapított végrehajtás megszüntetése iránti keresetüket tartalmazó keresetlevelet 2013. október 7-én terjesztették elő.

A kifejtettekben következően a perbeli jogvita elbírálása során a Pp. 370/B.§-ában foglaltakat alkalmazni nem kellett.

- [16] A DH 2 törvény 37.§ (1) bekezdése szerint e törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének megállapítását - az érvénytelenség okától függetlenül - a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek - a szerződés érvényessé, vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának - alkalmazására is kiterjedően kérheti. Ennek hiányában a keresetlevél, illetve a kereset érdemben - eredménytelen hiánypótlási felhívást követően - nem bírálható el.

A DH 2 törvény tehát kizárja a hatálya alá tartozó szerződések tekintetében annak lehetőségét, hogy a fél a szerződés érvénytelenségének - akár részleges, akár teljes - megállapítását anélkül kérhesse, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását is kérné. E szabály kiterjed mind a folyamatban lévő, mind a jövőben indítandó perekre.

A felperesek által 2013. október 7-én kezdeményezett per végrehajtás megszüntetésére irányult, nem szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítására, melyből következően a DH 2 törvény 37.§-ában foglaltakat az adott esetre nem lehetett alkalmazni, hiszen a DH 2 törvény említett rendelkezése a szerződés érvénytelenségének megállapítására indult eljárásokra vonatkozik. A perben eljáró bíróságok nem terjeszkedhettek túl a kereseti kérelmen, ami a végrehajtások megszüntetésére irányult.

- [17] A jogerős ítéletet hozó bíróság a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján a Pp. 206.§ (1) bekezdésében biztosított mérlegelési jogkörében okszerűen jutott arra a következtetésére, hogy az alperes árfolyamkockázati tájékoztatója nem tekinthető tisztességtelennek, megfelelt a világos és érthető megfogalmazás követelményének.
- A Pp. 270.§ (2) bekezdésének, valamint 275.§ (3) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati eljárás keretében akkor vizsgálható a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés, ha az ügy érdemi elbírálására is kiható jogszabálysértés történt: a Pp. 163.§ (1) bekezdésével ellentétesen a per eldöntése szempontjából lényeges körülmények tisztázására azért nem került sor, mert a bíróság a bizonyításra kötelezett fél (Pp. 164.§) részére a bizonyítási indítvány előterjesztését nem tette lehetővé. A bizonyíthatatlanság következményeit a Pp. 3.§ (3) bekezdésének megsértésével a bizonyításra kötelezett fél ellenfelének terhére értékelte, vagy a felvett bizonyítás eredményéből figyelmen kívül hagyva a Pp. 206.§-ának rendelkezéseit a logika szabályait megsértve következtetett a jogvita eldöntése szempontjából lényeges tényekre. Az adott esetben azonban mindezek nem állapíthatók meg.
- [18] A 2/2014. PJE jogegységi határozat III. pontja értelmében abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét az 1959-es Ptk. 209.§ (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.
- [19] Az EUB-nak a C-51/17. számú ügyben meghozott ítéletéből kitűnően az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszer szerint a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazása arra kötelezi a pénzügyi intézményt, hogy elegendő tájékoztatást nyújtson a kölcsönt felvevők számára ahhoz, hogy megalapozott döntést hozhassanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelnie kell tudnia az ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.
- [20] Az adott esetben az alperes tájékoztatása a szükséges követelményszintnek megfelelt, hiszen abból lehetett arra következtetni, hogy a CHF-nek a HUF-al szembeni árfolyam alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit akár növelheti is. A tájékoztatásból meg lehetett állapítani, hogy a változás a felperesek pénzügyi kötelezettségeit jelentős mértékben módosíthatja, a törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, a CHF alapú kölcsön felvételével az árfolyamváltozásoknak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállalnak a felperesek. A tájékoztatásból kitűnt, hogy az árfolyamváltozás a felperesekre nézve kockázatot jelent, mivel kedvezőtlen esetben a visszafizetés terhe növekedhet, hiszen a visszafizetést forintban kell teljesíteni. A felperesek maguk nyilatkoztak úgy, hogy megértették az alperes felvilágosítását, mely szerint a kölcsönt illetően jelentős árfolyamkockázatuk keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik és a kölcsön fedezete nem devizaforrás. Ezen információ tudatában is igénybe kívánták venni a kölcsönt és igényelték a deviza nyilvántartást. A felperesek nem is egy, hanem négy deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, több évtizedes futamidőt vállaltak, nyilvánvalóan ezt annak tudatában tették, hogy tisztában voltak azzal: a több évtizedes futamidő alatt a deviza árfolyam akár jelentősen is változhat.
- Az alperes által adott tájékoztatásból fel lehetett mérni az árfolyamváltozás gazdasági

következményeit is, hiszen a szerződő felek abban is megállapodtak, hogy kedvezőtlen árfolyamváltozás esetében megváltozhat a hitel/fedezet aránya és ebben az esetben nem kizárt, hogy az alperes további biztosítékot követel. Ebből pedig az következik, hogy a felperesek elfogadták a kedvezőtlen irányú árfolyamváltozást abból a szempontból is, hogy vagyoni helyzetük elnehezülhet, ha az alperes követelése biztosítására további biztosítékot követel, azaz az árfolyamváltozás gazdasági következménye lehet vagyoni helyzetük kedvezőtlen megváltozása.

- [21] Az EUB a C-51/17. számú ügyben meghozott döntése során figyelemmel volt az Európai Rendszerkockázati Testületnek a devizahitelezésről szóló 2011. szeptember 21-ei ajánlásában foglaltakra. Ebben szerepel az, hogy a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsön felvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és a tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönt felvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására [a C-51/17. számú ügyben hozott ítélet 74. pontja].

Az adott esetben az alperes tájékoztatta arról a felpereseket, hogy a futamidő alatt az árfolyam kedvezőtlen változása esetén a CHF-ben megállapított törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet és ezzel az árfolyamváltozásoknak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállalnak. A tájékoztatás - összhangban az EUB iránymutatásaival - akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint ha abból az is kitűnni, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. Ezen feltételeknek az alperes által adott tájékoztatás megfelelt.

Az EUB a C-227/18. számú ügyben arra a következtetésre jutott, hogy a világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a deviza alapú kölcsönszerződés, amely olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, amennyiben a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségére gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is. Azaz annak a követelménynek kell teljesülnie a tájékoztatást illetően, hogy abból kitűnjön az, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint az, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet.

A deviza alapú szerződések esetében tulajdonképpen az árfolyamkockázatot azért az adósnak kell viselnie, mert a kölcsönszerződés kirovó pénzneme valamilyen deviza, nem forint, ugyanakkor a jövedelme jellemzően nem abban a devizában keletkezik. A deviza árfolyamokat gazdasági folyamatok mozgatják, jelentős a globális kamatkörnyezet hatása is. A deviza alapú kölcsön kamatait a kiválasztott deviza iránti nemzetközi kereslet-kínálat alapján alakuló elszámoló árak határozzák meg, erre utal az alperes azon tájékoztatása, amelynek értelmében a futamidő alatt a HUF/CHF árfolyam kedvezőtlen (azaz a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül) változása esetén a CHF-ben megállapított törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet és ezzel az árfolyamváltozásnak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállalnak a felperesek. Önmagában az, hogy az alperes tájékoztatást adott az árfolyamkockázatról kifejezi azt, hogy ezzel a kockázattal reálisan számolni kell.

- [22] A Magyar Nemzeti Bank Monetáris Tanácsa 2008. február 26-tól törölte el a forint árfolyam euróval szembeni sávós rögzítését és lebegő árfolyamrendszer bevezetéséről döntött. Nyilvánvalóan erről a körülményről az alperes nem tudott tájékoztatást adni a felperesekkel 2008. február 26-át

megelőzően megkötött szerződések esetén. A 2008. július 11-én megkötött szerződés alapján az alperes nem kezdeményezett végrehajtást a felperesek ellen, a felperesek pedig jelen perben az ellenük indult végrehajtások megszüntetését kérték.

- [23] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében helyesen utalt arra, hogy a felperesek a kockázatfeltáró nyilatkozatokat az egyes szerződések megkötését megelőzően elolvasták, és nem volt akadálya annak, hogy áttanulmányozzák, jól megfontolják az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatásban foglaltakat. Az a körülmény, hogy négy deviza alapú kölcsönszerződést is kötöttek, megerősíti azt, hogy az árfolyamkockázattal tisztában voltak, az árfolyamkockázattal együtt járó veszélyt olyannak ítélték meg, amely még vállalható terhet jelent a forint alapú kölcsönnel szemben.
- [24] A felperesek nem kérték a felülvizsgálati eljárás esetleges felfüggesztését a C-932/19. számú ügyre tekintettel, s mivel a Kúria sem látta indokoltnak a felfüggesztést, ezért erről döntést hoznia nem kellett. A C-609/19. számú előzetes döntéshozatali ügy és a felülvizsgálati eljárás között - ahogyan arra az alperes helyesen rámutatott - a felfüggesztést esetlegesen megalapozó közvetlen összefüggés nincs, de a felperesek ezen ügyre tekintettel sem kérték a felülvizsgálati eljárás felfüggesztését.
- [25] Az árfolyamkockázati tájékoztató a világosság és érthetőség követelményének megfelelt, ennek megállapítása során a perben korábban eljáró bíróságok figyelemmel voltak az adott szerződési feltételek értelmezése során a szerződések megkötésekor fennálló, a szerződések megkötésével kapcsolatos összes körülményre, az irányadó magyar jogszabályi rendelkezésekre és a vonatkozó EUB döntésekben foglaltakra.
- [26] A kifejtettek szerint a bizonyítékok értékelése során az ügy érdemi elbírálására is lényegesen kiható eljárási szabálysértés nem történt, ennek hiányában viszont a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.
- [27] Mindezekre figyelemmel a Kúria a bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapuló jogerős ítéletet - minthogy az nem sért eljárásjogi szabályt és mindenben megfelel az irányadó anyagi jogi normáknak is - a Pp. 275.§ (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [28] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 78.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperesek viselik a saját felülvizsgálati költségüket és kötelesek az alperes felülvizsgálati eljárás során felmerült költségének megtérítésére, amely költség az alperes képviselőjét ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjának összege. A munkadíj összegének meghatározása során a Kúria figyelemmel volt a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (1), (5) és (6) bekezdéseiben, valamint a 4/A.§ (1) bekezdésében foglaltakra. A munkadíjat a ténylegesen kifejtett tevékenységgel arányban állapította meg.
- [29] A felperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján a 14.§-ban foglaltak szerint az állam viseli.
- [30] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. október 21.

. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

BB

bírósági ügyintéző